

OBSAH:

EDITORIAL	3
SLOVO OTCE BISKUPA	4
INFORMACE A AKTUALITY	5
ZEMŘEL MUKAČEVSKÝ BISKUP IVAN SEMEDI	6
NA VĚČNOST ODEŠEL BOHOSLOVEC RADOSLAV KHOM	6
SPIRITUÁLNÍ TEOLOGIE: RUBLIJOVA IKONA TROJICE V KONTEXTU	7
VYPLATÍ SE JÍT JEN TOU CESTOU, NA KTEROU VÁS VOLÁ PÁN	9
XTO Є БОГ	12
VEZMI NA SEBE SVŮJ KŘÍŽ	16
RAVENSKÝ DOKUMENT – ČÁST ŠESTÁ	17
HISTORIE CHRÁMŮ: KOSTEL SVATÉ LUDMILY V MĚLNÍKU	19
ZE ŽIVOTA SVATÝCH: SV. ANTONÍN POUSTEVNÍK (251-356)	20
BOHOSLUŽBA ZA KRÁLE VRATISLAVA II. NA VYŠEHRADE	22

EDITORIAL

Vážení a milí čtenáři,

do nového roku vstupujeme s devatenáctým číslem našeho časopisu.

V něm bychom chtěli upozornit především na rozhovor s novoknězem o Jaroslavem Hulyakem. Tento mladý duchovní, který bude působit ve farnosti Mladá Boleslav a ve filiální obci Mělník, nám v redakci velmi zajímavě vyprávěl o situaci Řeckokatolické církve na Ukrajině nejenom v dobách komunistického útlaku, ale i o současném životě tamních věřících. Obdivuhodná byla jeho víra v Boží pomoc, díky které se nebojí

postavit velkým problémům, i když zatím o nich nemá tušení. Věříme, že jeho důvěra v Boha osloví a inspiruje i Vás.

Jelikož se v rozhovoru dotýkáme kromě jiného trochu také Mělníka, chtěli bychom Vám ve stálé rubrice o našich chrámech přiblížit právě historii mělnického chrámu sv. Ludmily, ve kterém jsou naše bohoslužby slaveny pravidelně každou neděli v 11.00 hodin.

Přejeme Vám příjemné čtení a za dva měsíce se s Vámi opět těšíme na shledanou.

Redakce

SLOVO OTCE BISKUPA

Drazí čtenáři E-xarchátu, cílem úvah na úvod každého nového čísla našeho časopisu je zamyslet se obecně nad naším osobním křesťanským životem,

zjistit jeho případné slabé stránky, a hned se pokusit je i napravit a zlepšit. I dnešní úvodník obsahuje takovýto materiál.

Při trochu pozornějším pohledu velmi lehko zjistíme, nakolik se od sebe liší pohled na druhé a pohled na sebe. Sobě rádi všechno odpustíme, jsme k sobě tolerantní. My sami sobě jsme tím nejbližším bližním. Když však máme něco proti druhému, když se nějak ten druhý vůči nám proviní, hned mu to dokážeme ostře vyčítat a oplatit mu to, a už nejsme natolik milosrdní a tolerantní. A právě v této situaci bychom měli aplikovat Boží příkaz, abychom milovali bližního jako sebe samého, který v sobě zahrnuje i lásku k nepříteli. My v každém případě milujeme sebe, i když si možná někdy nemilosrdně škodíme. Jak však zjistit to, že milujeme i druhého jako sebe samého? Kdy se o tom můžeme přesvědčit, co je toho měřítkem? Dobrý způsob je ten, že zapojíme

takzvanou zpětnou vazbu, která tuto míru lásky nastavuje. Ta takzvaná zpětná vazba spočívá v tom, že se pokusíme chovat k sobě tak, jak jsme se možná před chvílí chovali k druhým. Asi příliš snesitelné to vždycky nebude dívat se na sebe takovým někdy až nemilosrdně ostrým pohledem, jak se díváme na druhého. Hned zjistíme, že to není spravedlivé a snažíme se to zmírnit. My sami se tak staneme mírou toho, jak milujeme druhého, když se pokusíme toto přikázání i obrátit. Pak se nám naskytne konkrétní důvod, proč změnit svůj postoj k bližnímu, ale zpětně i napravit postoj k sobě samému, být k sobě náročnější. Pevným východiskem pro lásku nejen k druhým ale především k sobě samým, bez které bychom bezcílně bloudili, má být vždycky Bůh, jeho ukřižovaná láska k nám. On je jedinou pevnou jistotou, jediným spolehlivým východiskem pro každý náš čin. Žehná

✠ *Ladislav*

INFORMACE A AKTUALITY

- Řeckokatoličtí věřící v Chomutově oslavili chrámový svátek sv. Barbory už 29. listopadu 2008. Slavnostní svatou liturgií za hojné účasti místních věřících slavil apoštolský exarcha, biskup Mons. L. Hučko spolu s administrátorem farnosti o. T. Mrňávkem a děkanem o. L. Šťastným. Po svaté liturgii následovalo přátelské posezení.

- V sobotu 6. prosince sloužil biskup Mons. L. Hučko slavnostní sv. liturgii v katedrále sv. Klimenta u příležitosti svátku významného východního světce, sv. Mikuláše. Po svaté liturgii biskup rozdál přítomným dětem malé dárky.

- U příležitosti chrámového svátku byla v neděli 7. prosince v chrámu sv. Mikuláše v Plzni sloužena slavnostní svatá liturgie pro místní věřící. Bohoslužbu spolu s místním duchovním o. I. Bibkem přijel slavit Mons. L. Hučko. V homilii o. biskup zdůraznil potřebu napodobování dobroty sv. Mikuláše.

- Začátkem měsíce prosince vydal Apoštolský exarchát v Praze dvě nové publikace: Jako každý rok, i letos vyšlo pro věřící nové číslo ročenky Kalendář, tentokrát už pojeedenácté. Druhá, neméně zajímavá publikace, je publikace nazvaná Manželské právo v přehledu. Autory jsou přednášející z Cyrilometodějské teologické fakulty UP v Olomouci a církevní právníci Libor Botek, Jiří Dvořáček a generální

vikář a kancléř Apoštolského exarchátu Mons. Milan Hanuš.

- Svátky Narození Páně se důstojně oslavily ve všech farnostech exarchátu v České republice. V katedrále sv. Klimenta v Praze vystoupili věřící s hudebně-recitačním pásmem na téma Narození Ježíše Krista. Poté sloužil slavnostní svatou liturgií apoštolský exarcha Mons. Ladislav Hučko spolu s emeritním pomocným biskupem Mons. Jánem Eugenem Kočišem. Liturgii zpěvem doprovázel pěvecký sbor svatého Vladimíra pod vedením profesorky Olgy Mandové.

- V pátek 9. ledna 2009 přijal v katedrále sv. Klimenta v Praze z rukou apoštolského exarchy Mons. Ladislava Hučka svátost kněžství diakon Jaroslav Huljak. Novokněz, který pochází z Ukrajiny a studoval na Cyrilometodějské teologické fakultě UP v Olomouci, bude působit v Apoštolském exarchátu v ČR.

- O. Jaroslav Huljak byl s účinností od 15. ledna 2009 ustanoven administrátorem farnosti v Mladé Boleslavi. Proto ho 18. ledna generální vikář Mons. Milan Hanuš v mladoboleslavském chrámu sv. Jana Nepomuckého slavnostně uvedl do farnosti a představil věřícím. Ve stejný den byl novokněz slavnostně uveden do služby ve filiální obci Mělníku.

ZEMŘEL MUKAČEVSKÝ BISKUP IVAN SEMEDI

Narodil se 26. června 1921 na Ukrajině ve vesnici Malá Kopaňa v oblasti Vinohradovo. Gymnaziální studia ukončil v roce 1942 ve městě Chust. Poté nastoupil na Bohosloveckou akademii v Užhorodě. V roce 1944 se stal dobrovolníkem československé armády. Bohosloveckou akademii ukončil po demobilizaci v roce 1947.

Dne 6. července 1947 byl vysvěcen na kněze vладыkou Teodorem Romžou. Stal se prefektem semináře, vyučoval na bohoslovecké akademii a působil jako notář eparchie. Po likvidaci církve pracoval v civilních zaměstnáních a později odešel do důchodu.

Dne 24. srpna 1978 byl ve vesnici Onokivci nedaleko Užhorodu tajně vysvěcen na biskupa vладыkou Alexandrem Chirou. Po smrti apoštolského administrátora Mikuláše Murányiho v lednu 1979 se stal biskupem – ordinářem Mukačevské eparchie. Dne 21. ledna 1991 byl ve funkci mukačevského eparchiálního biskupa potvrzen i papežem Janem Pavlem II. Na přelomu let 2002-2003 se stal emeritním biskupem, který se zájmem sledoval duchovní život své milované eparchie.

Zemřel 6. prosince 2008 v 88. roce života a byl pochován za účasti em. pomocného biskupa Jána Eugena Kočiše a mnoha dalších biskupů 9. prosince ve vesnici Malá Kopaňa ve Vinohradovské oblasti.

Vičnaja jemu pamjať!

NA VĚČNOST ODEŠEL BOHOSLOVEC RADOSLAV KHOM

Dne 27. 12. 2008 zemřel ct. pan Radoslav Khom, bohoslovec litoměřické diecese, veliký příznivec a obdivovatel řeckokatolické liturgie a staroslověnštiny jako liturgického jazyka. Pan Radoslav pomáhal často v asistenci při sv. liturgiích v našich chrámech sv. Klimenta a Nejsv. Trojice v Praze. Zádušní svatou liturgii a pohřební obřady sloužil dne 8. 1. 2009 o. Radim Tutr za přítomnosti Msgr. Pavla Posáda, světícího biskupa českobudějovického, a dalších kněží v chrámě Nejsv. Trojice v Praze. Uložení do hrobu na Olšanech proběhlo téhož dne.

Vičnaja pamjať, blažennyj pokoj!

SPIRITUÁLNÍ TEOLOGIE: RUBLJOVOVA IKONA TROJICE V KONTEXTU

Základním principem křesťanské spirituality je postupné vrůstání do tajemství boholidské přirozenosti Krista a trojedinosti Boha. Tomáš Špidlík v knize *My v Trojici* předkládá zkušenost západních křesťanských mystiků jako Hildegardy z Bingen, Gertrudy, Jana van Ruysbroecka, Kateřiny Sienské, Terezie z Avily, Jana od Kříže, Ignáce z Loyoly, Alžběty od Trojice, kteří zažili vnitřní Zjevení Trojice a intimně se setkali s jejím tajemstvím. Mystikové křesťanského Západu i Východu hovoří o vstupu do mlčení Trojice, tedy o zážitku věčnosti a spočinutí, pokoje a klidu, plnosti života a lásky v protikladu k nepokoju a rozháranosti světa.

Pohled na známou ikonu Trojice snad ještě známějšího ruského ikonopisce Andreje Rubljova, kterou je možné spatřit v Trefjakovské galerii v Moskvě, nenechává vlažným žádného člověka. Patrističtí autoři meditovali nad působením jednotlivých Božských Osob – Otce, Syna a Duchu Svatého – ve starozákonních Zjeveních, z nichž nejvýraznější je scéna navštívení tří mužů u Abrahama, jak je popisována ve starozákonní knize Genesis (18, 1–5). Tři hosté sedící okolo stolu s kalichem se stali inspirací pro tohoto ikonopisce z přelomu 14. a 15. století. V době jeho života bylo jedno z nejvýznamnějších duchovních center, ve kterém Rubljev nějaký čas žil jako mnich, pojmenováno podle tajemství Nejsvětější Trojice. Ikonu Trojice Rubljev „napsal“ (ikony se nemalují, ale „píší“, jsou psanou teologií) se svým pomocníkem Danilem asi 17 let po smrti světce Sergeje z Radoněže, aby tím vyjádřil svoji vděčnost milovanému duchovnímu rádcí – starci. Jasnost a světlost ikony Trojice jistě odráží jeho duchovní zkušenost ze setkání s tímto výjimečným mužem církve, který celý svůj život zasvětil Boží Trojici.

Rubljevova Trojice znázorňuje scénu navštívení tří hostů u Abrahama a Sáry, ale na rozdíl od jiných ikonických zobrazení se zde Abraham ani Sára nenacházejí. Rubljev scénu pojal jako hlubokou meditaci nad tajemstvím Trojice, ve které Otec, Syn i Duch Svatý zůstávají v podobě andělů v poklidném láskyplném dialogu, stolují spolu a žehnají kalichu – Nejsvětější Eucharistii. Křesťanský Bůh v tomto kontextu není samotářský, do sebe uzavřený egoista, ale je společenstvím, tichou harmonií tří osob, jednohlasnou symfonií, ve které se Božské osoby zcela dávají jedna druhé. A když obrátíme Augustinův výrok, potom lze napsat, že Boží Trojice je neklidná, dokud nespočine v srdci člověka, dokud ji člověk jako Abraham nepozve do svého srdce, aby zde mohla být uspořádána hostina s liturgickým kalichem spásy.

Přistupme k jednotlivým Božským osobám Rubljevovy ikony Trojice. Božské osoby jsou zobrazeny ve formě andělů s jemně vykreslenými identickými tvářemi plnými něžnosti. Poukazují tím na jedinou přirozenost

všech Božských osob. Rozlišení jednotlivých osob na ikoně ovšem není tak jednoduché a mezi teology se vyskytují i protichůdné interpretace.

Pavel Evdokimov pro rozlišení Božských osob Rubljevovy ikony Trojice využívá analýzy symboliky jejího pozadí. Na centrálním pozadí ikony vyrůstá strom, což je symbolický strom života v ráji – trojiční láska ráje, od které Adam svým egoizmem odpadl. Andělem ve středu je tedy pro Evdokimova Bůh-Otec. Vlevo od stromu je dům, církvev, mystické tělo Krista. Vpravo je skála či hora, tedy symbol hory Tábor, vyvýšení a extáze, ve kterém působením Ducha Svatého spatřili Ježíšovi učedníci pravou krásu zářné přirozenosti Krista.

Důvodem, proč někteří interpreti pokládají naopak centrálního anděla za Krista, je jeho oděv. Anděl je oblečen – jako na jiných ikonách Kristus – v tmavě červeném až purpurovém oděvu s azurovým pláštěm. Barvy mají různou symboliku, opět záleží na interpretovi. Azurová je barvou transcendence, nejvíce duchovní, plná hloubky a klidu, takže představuje tajemství Božství. Červená je neaktivnější, symbol krve – plnosti života, Mesiášovo oblečení, mučednictví života, očišťující oheň a krev Kristova lidství. Kristus oblečený v červeném a azurovém obleku odhaluje svoji Božskou a lidskou přirozenost.

Meditace dokonalých vlastností trojjediného Boha, jak ho znázorňuje tato ikona, může na duchovní cestě jednotlivce i společenství umožnit uzdravení z některých teologálních patologií, zejména z nesprávných představ o Bohu, které mohou být zapříčiněny negativní zkušeností z dětství – nesprávným obrazem otce, který buď v rodině chybí nebo je ze zkušenosti vnímán pouze jako trestající osoba. Bůh v Trojici jediný nikdy tyranicky nemanipuluje s člověkem, nemá přehnané nároky, jelikož sám je společné trojiční vševědění. Bůh je trojjediná společná vůle respektující člověka s jeho limity a vyznačující se svobodou a všemohoucí láskou. Nesprávný obraz trestajícího tyranického Boha způsobuje nesprávný přístup k sobě samotnému a negativní – bojácný, až nenávistný – přístup k okolí. Meditativní pohled na dokonalost Rubljevovy ikony může zhojit vnitřní zranění, upravit falešné představy deformující osobnost, zcela uzdravit srdce a přivést věřícího k pravé kontemplaci láskyplného sdílení osob v Trojici.

Boží Trojice je vnitřní vztah osob, které se společnou vůlí, svobodně a z lásky darují celé církvi, jednotlivci i společenství. Duchovní život křesťana je proto vždy vztahový, je neustálým obrácením, vycházením se sebe sama, ze svého uzavření a egoizmu. Boží Trojice se člověku daruje skrze Eucharistii Ukřižovaného, aby se on analogicky cele daroval druhým. Eucharistie – kalich spásy – je právem na námi studované ikoně Trojice v centru, jelikož nejzřetelnější Zjevení Boha-Trojice se děje během slavení svaté liturgie.

Karel Sládek

VYPLATÍ SE JÍT JEN TOUTO CESTOU, NA KTEROU VÁS VOLÁ PÁN

Do farnosti Mladá Boleslav byl s účinností od 15. ledna 2009 ustanoven jako administrátor o. Jaroslav Hulyak. Tento novokněz, který se narodil v roce 1980 a pochází z Ukrajiny, studoval na Olomoucké teologické fakultě UK. Po skončení studia a následném krátkém působení v rodném Ivano-Frankivsku se rozhodl nakonec pro duchovní službu v České republice. O jeho cestě ke kněžství, ale také zajímavých postřezích ze života i ze studia si s námi otevřeně povídal v naší redakci.

Pocházíte z rodiny řeckokatolického kněze. Dá se říct, že jakási vaše duchovní formace začala už v ní?

Tatínek chtěl studovat teologii mnohem dřív, když to ještě nebylo možné. Pravidelně ale navštěvoval chrám a mně jako malého chlapce brával často s sebou. I mamčin příbuzný byl knězem, takže s ním také udržoval kontakt. Prostřednictvím tohoto duchovního se můj otec seznámil s dalšími kněžími z podzemní církve, což na něj mělo silný vliv, neboť tam byl připravován na kněžství. Jezdili také ve skupinkách po farnostech a mluvili s věřícími. Ze strany pravoslavných to bylo samozřejmě vnímáno špatně.

Můj otec využil hned první příležitost a teologii začal studovat ještě někdy ve druhé polovině osmdesátých let, tedy tajně. Po převratu ve studiích pokračoval oficiálně a dokončil je. Vysvěcen byl vladykou Sofronem Dmyterkem – biskupem, který působil ještě v podzemní církvi.

Zajímavé je, že jsem po něm zdědil docela slušnou knihovnu, kde jsou knihy, ze kterých se připravoval, také hodně ručně psaných knih nebo těch, které kdysi nebyly vůbec k sehnání.

Byl příklad vašeho otce tím, co vás inspirovalo ke kněžské službě?

Je pravda, že jsme byli od mala vedeni k návštěvě chrámu, bylo to pro nás něco samozřejmého. Žili jsme v Ivano-Frankivsku, takže výhodou tohoto města bylo, že jsme si mohli zvolit chrám, který nám vyhovoval. Já jsem rád chodil do katedrály právě za knězem, který na kněžství připravoval mého tatínka. Často citoval svatého Tomáše Kempenského a jeho Následování Krista. To všechno dohromady mě povzbuzovalo, pomáhalo mi a přispělo k mému rozhodnutí. Ale nedá se říct, že jedna jediná věc, událost nebo osoba byla ta rozhodující.

Navíc, můj tatínek, který zemřel v dubnu 1997, ještě nevěděl, že se chci stát knězem, v té době jsem ještě nebyl úplně rozhodnut. To nějak přišlo až poté. Když jsem nastupoval do semináře na Ukrajině, nebyl jsem si ještě jistý, jestli je to cesta pro mě. Ale postupem času to vyzrálo a já jsem se ujistil, že to cesta pro mě je.

Jak to rozhodnutí přijala vaše rodina?

Byli jsme tehdy ve složité situaci, protože tatínek už najednou nežil a já jsem měl tři další sourozence. Museli jsme mamince všichni pomáhat. Naštěstí ivano-frankivský seminář byl dvacet minut od našeho domu, takže ta možnost pomoci rodině tu byla reálná.

To už bylo v čase vašich teologických studií...

Ano, začátek studia jsem absolvoval v Ivano-Frankivsku. V té době byla patrná snaha posílat bohoslovce hodně do zahraničí na část studia. Jezdilo se do Itálie, do Polska, vůbec do celé Evropy. Mně by nikdy nenapadlo, že bych já šel také studovat do zahraničí, protože tu byli ti příbuzní. Ale na druhou stranu jsem ve druhém ročníku pochopil, že se sice starám o rodinu, ale jakoby okrádám své budoucí farníky. Nešlo o to, že bych se studiem v zahraničí vzdal nějakých problémů, a bylo jich v té době v naší rodině opravdu hodně. Chtěl jsem jít ale naplno za Kristem, věnovat se přípravě na kněžství. Naproti tomu zůstávala zodpovědnost za rodinu: bylo to pro mne těžké.

Pochopil jsem, že pro moji budoucnost, pro kněžskou službu, lidí, pro mne a hlavně pro Boha bude zodpovědné to, když nebudu „okrádat“ moji formaci a přípravu. Tohle všechno jsem předložil Bohu s tím, že pokud mám jít do zahraničí, On pošle někoho, kdo naše rodinné problémy pomůže vyřešit.

V té době přišla do školy nabídka na studium do Čech, takže jsem se přihlásil a nakonec jsem byl vyslán na studia do Olomouce. Když se teď dívám zpět, vidím to opravdu jako cestu, kterou vedl Pán.

Myslíte, že způsob studia teologie je v Česku hodně odlišný od toho na Ukrajině?

Za tři roky, které jsem na Ukrajině absolvoval, jsem získal dobrou úvodní přípravu. Ale tady jsem měl možnost věnovat se studiu víc než doma. Formace v semináři na Ukrajině byla mnohem přísnější než tady. V Olomouci v kněžském semináři jsme pod vedením o. Vojtěcha Šímy byli vedeni spíš k takové zralosti, harmonii, svobodě. Když jí člověk projde, je skutečně zralý, dokáže rozlišovat, co je na jeho cestě důležité a dobré. Byla to nenucená cesta jít za Pánem a v životě s Ním, vedli nás ke svobodě, ale hlavně k zodpovědnosti za tuto svobodu.

Po skončení studia jste se rozhodl vrátit na Ukrajinu a tam jste působil několik let v semináři...

Ano, můj pobyt v Olomouci jsem vnímal jako čistě formační, jako přípravu na kněžství. Po skončení studia měl každý absolvent povinnost nastoupit na takzvanou roční praxi v eparchii. Byl jsem přijat na Teologickou akademii

jako referent rektorátu. Zůstal jsem tam tři roky a poslední rok jsem také vyučoval. Bylo velice zajímavé setkat se s ostatními absolventy teologie, kteří studovali v jiných zemích a porovnávat své zkušenosti ze studia.

Dá se říct, co všechno jste studiem v Česku získal?

Jak jsem již řekl, formace v semináři mi dala opravdu hodně. Nebyla příliš přísná ani příliš volná, vyhovovala mi tím, že byla vyvážená. Uvítal jsem také možnost volby předmětů, zajímala mne hlavně spiritualita, tak jsem se jí věnoval víc. Rád jsem navštěvoval přednášky prof. Květoslava Šipra, dokázal nás hodně zaujmout. Znalosti, které jsem od něj získal, jsem využil ve vlastním manželství i v přípravách snoubenců, které jsem vedl na Ukrajině. Na té cestě ke kněžství mi v duchovním životě pomáhal o. Michael Špaček nebo také kapucín Šimon Báthory. Tady v Česku jsem si po dlouhém uvažování ujasnil, kde je moje místo, jestli ve stavu manželském či v celibátu. Pak jsem úžasným způsobem potkal na Ukrajině svoji nynější manželku. Několikrát se mi již potvrdilo, že to bylo správné rozhodnutí.

Co vás nakonec vedlo k tomu, abyste se vrátil zpátky do Čech?

Moje cesta několikrát vědomě i nevědomě vedla sem. Když si pak uvědomíte, že na Ukrajině je nadbytek kněží, a tady je jich zapotřebí víc, tak o tom hodně přemýšlíte. Doporučilo mi to i více kněží, kteří mne doprovázeli. Bylo to samozřejmě neustálé zvažování.

Pokud chcete jít poctivě za Pánem, není to o tom, co je výhodnější, lepší a snazší. Z vlastní zkušenosti dobře vím, že se skutečně vyplatí jít jen tou cestou, na kterou vás volá Pán. Jinak to vždy dopadne nějakým způsobem špatně. Pán mi dal vždy vědět, co ode mne chce. Pak se několikrát potvrdilo, že moje cesta je nasměrována do Čech, tak jsem se tomu nebránil. Manželka i já jsme opustili všechny příbuzné a blízké doma i všechno ostatní, co jsme tam měli; nebylo to jednoduché. Moje maminka totiž poté, co si Pán povolal na věčnost mé dva sourozence, zůstala pouze s jedním bratrem. Navíc manželka žádné sourozence nemá.

A nebojíte se, že to tady bude hodně těžké?

Já už jsem zažil v životě ledacos, takže strach nemám. Když vím, že je to cesta Pánova, vím také, že určitě přijdou zkoušky, a budou to těžké zkoušky. Ale také mi je jasné, že budou ne proto, aby mne zničily, ale že mi Pán dá sílu a požehnání, abych ty zkoušky zvládl a posílily mne. Aby ten užitek z toho měli i lidé, jimž se tady budu věnovat. Naše jistota není v tom, co my si naplánujeme a vymyslíme, ale v Pánu, který nám dá sílu na to, co od nás chce.

Nastupujete do farnosti Mladá Boleslav. Co nejdůležitějšího by měl kněz učinit při svém nástupu na nové místo?

Farnost Mladá Boleslav, to je vlastně území čtyř okresů: Rakovník, Kladno, Mladá Boleslav a Mělník. Pravidelné bohoslužby se nyní konají v Mladé Boleslavi, v Mělníku a na Kladně. S lidmi v prvních dvou městech budu v kontaktu bezprostředně. Důležité je, aby věřící věděli, že v jejich městě je kněz, je tam pro ně, modlí se za ně a chce o ně pečovat nejen v duchovním životě. Už první neděli se mi podařilo navázat kontakty. Budu se snažit dostat se více k lidem, aby věděli, že mohou za mnou kdykoli přijít a že jsem tady především pro ně. Věřím, že s pomocí Boží se podaří vytvořit dobrou farní rodinu, ve které budeme důstojně oslavovat Pána.

Viera Folkmanová

Хто є Бог

Для Бога вживаємо термінологію людської мови. Але мусимо бути свідомі того, що людські слова ніяк не вистачають висловити таємницю Божого існування. Щоб краще пізнати Бога і Його досконалість, як нам Бог її об'явив, приписуємо Йому прикмети, які переносимо із земних речей, як напр. доброту, милосердя, справедливість, вічність, святість, всемогутність, добротливість, правдомовність, святість, вірність. І Письмо Святе нам Бога описує на основі Божих прикмет, зрозуміло людськими словами і поняттями:

як істоту чисто духовну,
як істоту одну, єдину,
як істоту саму від себе,
як істоту безконечно досконалу.

Все, що існує, називаємо істотою. Все, що довокola себе бачимо тілесними очами, є з матерії, є створене.

Бог є чистим духом, без тіла, в Ньому нема нічого матеріального. Є над простором, над світом і часом. Ми до Бога подібні не нашим тілом, але безсмертною душею. Св. Іван Золотоуст пише: «Те, що не є створене, не може статися видимим істоті створеній.»

Письмо Святе, коли пописує, як Бог з'явився людям, вживає лише символи, якими Бог сповіщав свою присутність. Авраамові з'явився як мандрівник. Ізраїлевим синам слава Господня показалася в храмі. Мойсеєві явився Ангел Господній у полум'ї вогняному.

Дехто скаже, вірую лише в те, що бачу, а Бога ніхто ніколи не бачив. Але як багато в нашій житті прикладів, які ми не можемо своїми очима бачити, а все ж таки віруємо (історія, астрономія...). Або існування сил, які пізнаємо лише з їх діяння (магнетична сила...). «Безумний говорить у серці своїм: Нема Бога!» (Псалом 13,1) Але з величч і краси створеного можемо пізнати сотворителя.

Бог є один, єдиний. Це підкреслює Старий Завіт і Пророки. «Слухай Ізраїлю: Господь Бог наш – Господь один!» (5М. 6,4) У Ісаї читаємо, що говорить Бог: «Я – перший, а й останній. Крім мене нема Бога.» (Іс. 44,6)

І в Новому Завіті Ісус Христос підтверджує цю старозавітню правду і проголошує її за першу Заповідь Нового Завіту: «Наш Господь Бог – Бог єдиний, і будеш любити Господа, Бога свого, усім серцем своїм, і всією душею своєю, і всім своїм розумом, і з цілої сили своєї.» (Мк. 12,28-30)

Звідки Бог? Цілий світ – люди, тварини, рослини, це світ створений. Але **Бог є істота сама від себе і з себе.** Бог не дістав буття від когось іншого. Бог є ество саме існуюче власною силою. У Святому Письмі так говорить Господь до Мойсея: «Я той, хто є.» Це означає, що Бог сам від віків. Бог є вічний. Завжди був, є і буде.

Бог є істота безконечно досконала. Божа досконалість немає границь, перевищує всі досконалості, є згорненням усіх досконалостей. Святе Письмо на багатьох місцях говорить про Божу досконалість: «Великий наш Бог, велика Його сила, і розумові Його немає міри.» (Пс. 147,5). А у Новому Завіті Ісус Христос і нас закликає: «Тож будьте досконалі, як і Отець ваш Небесний досконалий.» (Мт. 5, 48)

Бог є вічний

Люди, тварини, рослини, все на світі має свій початок і кінець. Значить, що світ зі своїми змінами триває в часі. І ми люди є в часі, який є мірою змін. Своє існування сотворіння дістали і можуть його втратити. Є минуле, теперішнє і майбутнє.

Але Господь Бог є сам від себе, немає початку ні кінця, неустанно існує, є вічний, повзнесений над часом і віками. Бог завжди був, є і буде, є в Нім вічне тепер.

Письмо Святе, Старий і Новий Завіт, наглядно описують Божу вічність. «Перш ніж постали гори і народилася земля, і всесвіт, від віку й до віку Ти еси Бог.» (Пс. 90,2) Також всі Святі Отці вчили про вічність Божу, як напр. св. Григорій Нісський (+395): «Бог і завжди був і є, буде, або точніше – завжди є.» Св. Августин підкреслює, що життя Боже є вічна теперішність.

Бог є незмінний

Бог не міняється, як ми люди, він зістає тим, чим Він є від вічності, є вічно той самий, є над кожною зміною, є незмінний. В Святому Письмі чита-

емо: «На початку світу ти заснував землю і небеса – діло рук твоїх. Вони загинуть, ти ж будеш стояти, все постаріється, немов одежа. Наче вбрання, ти їх міняєш, і вони пройдуть. Ти є завжди той самий, і літам твоїм кінця немає.»

Все створене міняється, росте, старіє, гине. І людина проходить великими змінами від дитинства до старості не лишень тілесно, але міняється і в засадах, думках, поглядах.

Бог є безмірний і всюдиприсутній

Людина в сучасному не може бути на різних місцях. Але Бог є всюди, цілий і нероздільний, в тому самому часі, на небі, на землі, на кожному місці, всюди. В Бога нема близько, далеко. Також нема в Бога границь розміру – висоти, ширини, довжини. Бог не є обмежений простором, бо Він сам є творцем простору і часу.

Святе Письмо на багатьох місцях говорить про Божу безмірність і всюдиприсутність. По упадку в гріх в раю Адам і Єва дарма хотіли схватися від Бога; Каїн, братовбивця, втікає перед Господом, але не міг знайти місця, де би сховався перед Богом.

«Куди мені піти від духу твого? Куди мені втекти від обличчя твого. Зійшов би я на небо – ти там еси, ліг би я у Шеолі – і там ти. Взяв би крила зірниці, осівся б на край моря – і там рука твоя мене б водила і твоя десниця мене б тримала.» (Пс. 139,7-10).

І в Новому Завіті читаємо в Діяннях св. Апостолів (17,27-28): «Бог від кожного з нас недалеко, у ньому бо живемо, рухаємося й існуємо.»

«Нема сотворіння, скритого від нього; все оголене і явне перед очима того, кому маємо звіт дати.» (Єв. 4,13)

Бог є всюди присутній своєю істотою, але не всюди однаково діє. Інакше є Бог чинний в живих істотах, інакше в розумних, інакше у світі природи, інакше у світі надприроднім.

До чого нас спонукує Божа всюдиприсутність?

1. Довіряти Богу в терпіннях і смутку.
2. Думка про Божу присутність біля нас буде нас потішати.
3. Божа всюдиприсутність має бути для нас причиною, щоб ми залишили гріхи. Коли грішимо, не можемо собі намовляти, що нас ніхто не бачить. Думка про Божу всюдиприсутність нам пригадає, що грішимо ми перед лицем Божим, і збереже нас від гріха.
4. Думка про сталу Божу присутність буде нам допомогою для удосконалення нашого духовного життя.
5. Не забуваймо: хоч де я буду, є біля мене Бог.

Бог є всемогутній

Людина, коли хоче щось зробити, потребує на то час, матеріал, прилади, але ані найсильніша людина не може зробити щось з нічого.

Але Бог може все зробити, що лиш захоче і нічого для того не потребує, все робить з нічого, говоримо творить. Є всемогутній. Створив небо, землю, всесвіт. Святе Письмо вже в перших словах величає Божу всемогутність, яка виявилася в створенні світу. Далі вказує на те, що Бог лише сказав і сталося. «Він повелів і сталося.» (Пс.32,9)

На всемогутність Бога вказують і таємні сили природи і їх діяння.

Божа всемогутність нас спонукує:

1. Щоб ми не були горді, не надіялися надмірно на свої власні сили, щоб ми були розумні і скромні.

2. Щоб ми необмежено довіряли в Бога і свою надію покладали завжди на Бога. Починаймо завжди все «в ім'я Боже».

Бог є всевідучий

Ми люди знаємо лиш те, що бачимо, чого доторкнемося, чуємо, що нам було сказане, що ми самі навчилися, або що самі переживаємо.

У Бога це все цілком інакше. Є всевідучий, знає все, що було, є і буде. Знає і наші найменші думки. В Псалмі 139,1-6 такими словами описана Божа всевідучність: «Ти мене випробував, Господи, і знаєш... Думки мої здаля розумієш. Тобі відомі всі мої дороги. Бо ще немає й слова на язиці у мене, а Ти, Господи, вже все знаєш. Що за предивне знання! Для мене занадто високе, недосяжне воно.»

Бог знає людські думки, бачить наскрізь душу людини, знає про кожне слово, яке виходить з уст людини. Тому перед Богом є неможливий жодний обман. Бог знає – передбачає і наші майбутні свобідні вчинки. Але Боже пізнання не першкоджає свободі людини. Бог вчинки людини бачить, але людина їх робить свобідно з власного рішення, не примусово. Наші вчинки не робимо тому, що їх Бог передбачає, але тому, що ми свобідно їх вирішили зробити.

Божа всевідучність нас спонукує:

1. Стримуватися від злого, бо де б я не був, що б я не робив, дивиться на мене Бог.

2. Творити добро.

3. Думка, що Бог все бачить, нас потішає в нещасті і додає нам силу.

4. Боже всевідучність нам дає радісну свідомість, що Бог, котрий бачить кожний наш чесний труд у виконанні Його волі, нам його зараховує.

5. Веде нас до того, щоб ми віддали себе на Божу волю. В молитві «Отче наш...» молимося «нехай буде воля Твоя...». Коли просимо про щось Бога, залишаймо вислухання на Бога, котрий найкраще знає, чи те, що просимо, корисне для нашого спасіння.

6. Пам'ятаймо, що хоч що було б зі мною, Господь про те знає.

Знайдено у церкві Святого Павла у м. Балтиморі датоване 1692 року

VEZMI NA SEBE SVŮJ KŘÍŽ...

Směr žehnání se sv. Křížem byl původně v celé Církvi stejný, a to takový, jaký se dodnes užívá ve východních církvích, tj. zprava doleva. Ještě za papeže Inocence III. (1198 - 1216) se i na Západě standardně používal stejný směr žehnání jako na Východě. Způsob žehnání se sv. Křížem užívaný asi od 13. století v římskokatolické církvi je tedy poměrně pozdní specifikum Západu. Za katolický způsob je lépe považovat takový, který byl původně společný pro celou církev. Dnes tak platí skutečnost, že v obou ritech je pravá strana označena jako svatá. Východní křesťan, který na sebe bere kříž a vyslovuje jména Nejsvětější Trojice, říká slovo $\Theta\epsilon\lambda\iota\kappa\iota\omega$ s rukou na pravém rameni a latiník na pravém rameni svůj kříž zakončuje slovem *Sancti*.

Při byzantském přezehnání věřící zrcadlově obráceně opakují to gesto, které dělá kněz. To znamená, že nežehnáme my sami sebe, ale bereme na sebe požehnání, které uděluje kněz. Při pohybu ruky zprava doleva vyznáváme, že Ježíš zvítězil nad ďáblem. Dal prvenství pravé, Boží straně, před levou, která patří ďáblu (srov. *Mt 25,33*). Tato forma přezehnání také doplňuje posunkovou řeč Ježíšovu modlitbu: $\Gamma\tilde{\Lambda}\tilde{\text{H}}$ (který věčně přebýváš nahore u Otce) - $\tilde{\text{I}}\tilde{\text{E}}\tilde{\text{E}}\tilde{\text{X}}\tilde{\text{P}}\tilde{\text{T}}\tilde{\text{E}}$ (sestoupil jsi dolů na zem a usídlil ses v lůně Bohorodičky) - $\tilde{\text{C}}\tilde{\text{H}}\tilde{\text{E}}\tilde{\text{B}}\tilde{\text{J}}\tilde{\text{I}}\tilde{\text{H}}$ (který sedíš na pravici Boha Otce) - $\tilde{\text{P}}\tilde{\text{O}}\tilde{\text{M}}\tilde{\text{I}}\tilde{\text{N}}\tilde{\text{A}}\tilde{\text{L}}\tilde{\text{J}}\tilde{\text{I}}\tilde{\text{M}}\tilde{\text{A}}\tilde{\text{G}}\tilde{\text{R}}\tilde{\text{K}}\tilde{\text{S}}\tilde{\text{H}}\tilde{\text{N}}\tilde{\text{A}}\tilde{\text{G}}\tilde{\text{O}}$ (jenž bych bez Tvých milostí skončil po Tvé levici).

Opačný směr žehnání, tj. zleva doprava, který se dnes užívá v církvi římskokatolické, vyjadřuje ten smysl, že na sebe každý křesťan bere svůj kříž, jako by jej kladl na své levé rameno. Podle tradice, která bývá zobrazena i na výjevech křížové cesty, nesl Kristus Pán svůj kříž na levém rameni. Opět se jedná o symboliku levé strany jako strany hřichu: „*Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal.*“ (*Iz 53,4*)

Římští katolíci se žehnají všemi pěti prsty na ruce na památku pěti Kristových ran. Byzantští křesťané zase spojují palec, ukazovák a prostředník pravé ruky na znamení víry v Trojjediného Boha, prsteník s malíčkem přitisknou k dlaně jako vyznání, že Kristus je pravý Bůh a pravý člověk. Existují i jiné způsoby skládání prstů při žehnání se sv. Křížem, ale ty dnes už mají jen minoritní význam. Jiné jsou vyhrazeny kněžím, když žehnají ve Jménu Ježíše Krista.

Lze tedy shrnout, že východní církve vkládají do posvátných znamení dogmatické výpovědi se zvláštním zřetelem na milosrdného Boha, který se něžně sklání k člověku. Západní církev naopak zvýrazňuje mystický význam žehnání, přičemž akcentuje svaté Utrpení Páně.

RAVENSKÝ DOKUMENT – ČÁST ŠESTÁ

3. CELOSVĚTOVÁ ÚROVEŇ

32. Každá místní církev je ve spojení nejen se sousedními církvemi, ale se všemi místními církvemi, s těmi nyní přítomnými ve světě, s těmi, které byly od počátku, a s těmi, které budou v budoucnu, i s církví již oslavenou. Podle Kristovy vůle je Církev jedna a nedělitelná, je vždy a všude stejná. Obě strany v nicejsko-konstantinopolském krédu vyznávají, že Církev je jedna, je katolická. Její katolicita zahrnuje nejen rozmanitost lidských společenství, ale také jejich podstatnou jednotu.

33. Je tedy zřejmé, že jedna a tatáž víra je vyznávána a prožívána ve všech místních církvích, stejná jedinečná Eucharistie je slavena všude a jedno a to samé apoštolské duchovenstvo má pracovat ve všech společenstvích. Místní církev nemůže změnit krédo, formulované ekumenickými koncily, ačkoliv « na nové problémy má Církev poskytovat vhodné odpovědi opírajíc se o Písmo v souladu a v podstatné kontinuitě s dřívějšími dogmatickými formulacemi » (*Dokument z Bari*, 29). Stejně tak místní církev nemůže jednostranným rozhodnutím měnit podstatný článek týkající se ustavení duchovenstva a žádná místní církev nemůže slavit Eucharistii v úmyslném oddělení se od ostatních místních církví, aniž by vážně postihla svaté přijímání. Každá z těchto věcí se těsně dotýká přijímání samého – tedy samotného bytí Církve.

34. Je to kvůli svatému přijímání, že všechny církve prostřednictvím kánonů usměrňují všechno vztahující se k Eucharistii a svátostem, k duchovenstvu, svěcení, k předávání (*paradosis*) a nauce (*didaskalia*) víry. Je jasné, proč jsou v této oblasti církevní pravidla a disciplinární normy potřebné.

35. V průběhu dějin, kdy nastaly vážné problémy, které postihly všeobecné společenství a svornost mezi církvemi – pokud jde o původní výklad víry, nebo o duchovní a jejich vztah k celé Církvi, či o společnou disciplínu, kterou vyžaduje věrnost evangeliu – bylo zaujato východisko na ekumenických koncilech. Tyto koncily byly ekumenické nejenom proto, že se sešli biskupové ze všech regionů, ale zejména z pěti hlavních stolic – Říma, Konstantinopole, Alexandrie, Antiochie a Jeruzaléma – podle starobylého pořádku (*taxi*). Bylo to také proto, že jejich slavnostní dogmatická rozhodnutí a společně formulovaná vyznání, obzvláště v rozhodujících bodech,

jsou závazná pro všechny církve a věřící ve všech dobách a na všech místech. To je důvod, proč rozhodnutí ekumenických koncilů zůstávají normativní.

36. Dějiny ekumenických koncilů ukazují, co je třeba považovat za jejich specifické vlastnosti. V této věci musí být nadále bádáno v našem budoucím dialogu s přihlédnutím k vývoji církevních struktur v průběhu posledních staletí na Východě i na Západě.

37. Ekumenicita koncilních rozhodnutí se uznává během procesu přijímání buď dlouhého, nebo krátkého trvání, v souladu s nímž Boží lid jako celek – skrze přemítání, rozeznávání, rozpravy a modlitby – bere v těchto rozhodnutích na vědomí stejnou apoštolskou víru místní církve, která byla vždy ta samá a jíž jsou biskupové učitelé (*didaskaloi*) a strážci. Tento proces přijímání je na Východě a na Západě různě vykládán dle příslušných kanonických tradic.

38. Konciliarita či synodalita tedy zahrnuje mnohem více než shromáždění biskupů. Zahrnuje také jejich církve. Ti první jsou nositeli víry těch druhých a vyjadřují ji. Biskupská rozhodnutí mají být v životě církví přijímána, zvláště v jejich liturgickém životě. Každý ekumenický koncil přijatý jako takový, v plném a řádném smyslu, je tudíž projevem společenství celé církve a službou pro něj.

39. Na rozdíl od diecézních a regionálních synod ekumenický koncil není « institucí », jejíž frekvence může být regulována kánony; je to spíše « událost » v *kairu* inspirovaná Duchem Svatým, který vede Církev, aby v sobě zrodila instituce, které potřebuje a které odpovídají její přirozenosti. Tento soulad mezi Církví a koncily je tak hluboký, že i po roztržce mezi Východem a Západem, která učinila nemožným konání ekumenických koncilů v přísném smyslu slova, obě církve pokračovaly v konání koncilů, kdykoliv nastala vážná krize. Samostatně se na těchto koncilech shromáždili biskupové místních církví spojených se Svatým stolicem v Římě nebo, i když chápáno jiným způsobem, se stolicem v Konstantinopoli. V Římskokatolické církvi některé z těchto koncilů uskutečněných na Západě byly považovány za ekumenické. Tato situace, která nutila obě strany křesťanství svolávat koncily vhodné pro každou z nich, podporovala nesváry, které přispívaly k vzájemnému odcizení. Musejí být vyhledávány prostředky, které znovu umožní ekumenickou shodu.

pokračování

HISTORIE CHRÁMŮ: KOSTEL SVATÉ LUDMILY V MĚLNÍKU

Na místě, kde kostel sv. Ludmily stojí, přenocovala podle pověsti sv. Ludmila po přijetí křesťanské víry. Mělničtí však tehdy byli ještě pohané a kněžnu do města nepustili.

Je to významná stavba, která původně stála vně městských hradeb na tzv. pražském předměstí. Byl postaven roku 1585 z prostředků odkázaných měšťankou Ludmilou Hronovou. V roce 1639 byl zničen Švédy a teprve po více než čtyřiceti letech znovu obnoven Františkem Cesarollou. Vysvěcen byl v roce 1683. Od té doby až do současnosti zaznamenal několik dalších úprav, z nichž nejvýraznější je nová klenba z roku 1789.

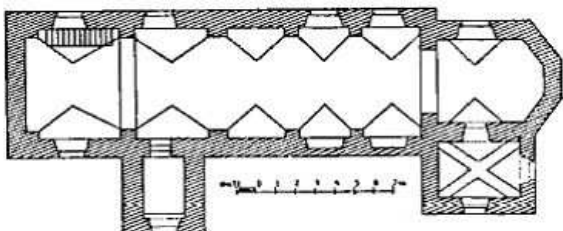
Areál kostela doplňuje v parčíku, kde byl původně hřbitov, dřevěná zvonice krytá šindely. Byla vybudována podle projektu architekta Antonína Wiehla pro národopisnou výstavu v roce 1895. Visí v ní nejstarší zachovaný městský zvon s českým nápisem:

CHWALTE PANA BOHA WSSICKNI NARODOWE,
CHWALTEZ GMENO GEHO WSSICKNI LIDE, NEBOTT
GEST VTRWZENO NAD NAMI MILOSRDENSWI GEHO
A PRAWDA PANIE ZVSTAWA NA WIECZNOST

Zvon má průměr 74 cm a výšku 59 cm. Na oblém dolejším okraji má nápis udávající výrobce a vročení:

**Slowbny Zwonarz z Chybergku w Nowem Miestie Praskem
tento zwon udielal Leta Panie 1598**

Kostel je veřejnosti přístupný každou nedělí při řeckokatolických svatých liturgiích v 11⁰⁰ hodin a při římskokatolických mších svatých v 18⁰⁰ hodin.

-jakl-

ZE ŽIVOTA SVATÝCH: SV. ANTONÍN POUSTEVNÍK (251-356)

St. Antoine Patriarche des Moines Coenobites

čité době se utáhl do samoty, do pustého hrobu nedaleko města.

Začátky poustevnického života byly těžké. Nejdříve se mu ďábel snažil přivádět na rozum vzpomínky na to, co opustil - významnost rodu, bohatství. Dále mu vnucoval strach z problémů nového způsobu života. Antonín však zůstal pevný ve svém rozhodnutí a nepřátelské útoky odháněl modlitbou. Proto se jej ďábel snažil obelstít jiným způsobem. Zjevil se mu jako malé černé dítě a s pláčem mu řekl: „Mnohé jsem svedl ke hříchu, ale tys mě porazil.“ Tím chtěl u světce vzbudit pýchu. Antonín se jej zeptal: „Kdo jsi?“ „Jsem pokušitel k nečistotě,“ odpověděl ďábel, „a svou chytrostí získávám pro tento hřích všechny mladíky. Mnohé jsem již obelstil. Často jsem pokoušel i tebe, ale vždy jsem byl poražen.“ Tu Antonín děkoval Pánu a ďáblu řekl: „Bůh ti dovolil, aby ses mi zjevil černý, neboť tvé úmysly jsou černé. Ukazuje se mi jako dítě, aby byla vidět tvá nemohoucnost. Nyní se tě více nebojím, vždyť Hospodin je mým pomocníkem. Proto spatřím pád těch, kdo mě nenávidí (Ž 118,7).“ Pak přízrak zmizel.

Po této události se ďáblové zjeví poustevníkovi v tělech dravých zvířat a hadů a naplnili hrob. Tu Antonín zvolal: „Máte-li od Boha moc mě sníst nebo roztrhat, hle, zde jsem, proč čekáte? Ne-li, proč se namáháte? Znamení kříže a víra v Boha je pro nás hradbou spásy.“ A tak démoni nakonec

odešli. Tu Antonín uviděl, jak skrze strop hrobu prochází jasný paprsek světla. Svatý to pochopil jako boží znamení a vykřikl: „Kde jsi byl, milostivý Ježíši? Proč jsi hned od začátku nezacelil mé rány?“ Tu se ozval hlas: „Byl jsem zde, ale čekal jsem a hleděl na tvoji mužnost. Nyní ti budu ve všem pomáhat a oslavím tě v celém světě.“

Časem se kolem Antonína seskupovat mladíci, kteří chtěli žít pod jeho vedením. A tak brzy nedaleko starcovy jeskyně vyrostlo mnoho chýší a klášterů, které vedl. Antonín se jednou ptal svých žáků, kterou ctnost pokládají za nejdůležitější. Jeden velebil dobročinnost, druhý kající skutky, třetí mlčenlivost, apod. Tu jim mnich řekl: „Co jste řekli, je vše dobré a blaze tomu, kdo se v tom cvičí. Ale lidé toužící po dokonalosti často zbloudili, protože došli až do výstředností tam, kde ctnost přestává být ctností a stává se poblouzněním. Nejdůležitější je opatrnost. Ta udržuje pořádek v ctnostech. Pořádek přivádí umírněnost a vytrvalost. Opatrnost vyměřuje zlatou střední cestu. Jde v čele ostatních ctností a chrání je od výstřednosti.“

Ač byl světec nevzdělaný, byl velice moudrý. Jednou k němu přišli dva pohanští mudrci, kteří jej chtěli porazit v moudrosti. Když se s ním setkali, Antonín se jich zeptal: „Proč jste vy, moudří mužové, konali tak těžkou cestu, abyste viděli prostého člověka?“ Oni mu odpověděli: „My tě nepovažujeme za hloupého, ale naopak, za velmi moudrého.“ Tu jim řekl: „Kdybyste přišli k nerozumnému, tedy by byla vaše námaha zbytečná? Jestliže jsem však, jak říkáte, člověk moudrý, máte mě napodobovat. Kdybych já přišel k vám, tehdy bych já musel napodobovat vás. Protože jste přišli ke mně jako k moudrému vy, buďte jako já, křesťané.“ Tu filosofové s hanbou odešli.

I když stařec žil na okraji tehdejšího světa, přesto si jej velmi oblíbil císař Konstantin Velký i jeho synové Konstanc a Konstancij. Psali mu dopisy a chtěli po něm, aby je navštívil. Antonín se ptal svých žáků, co má dělat. Ti mu odpověděli: „Půjdeš-li, budeš Antonínem. Nepůjdeš-li, budeš abbou Antonínem.“ A tak stařec zůstal na své hoře.

Když cítil, že se blíží jeho konec, zavolal si dva bratry, kteří byli u něho, a nařídil jim, aby jeho tělo pochovali na místě, o kterém nebude nikdo vědět. Pak pokojně zemřel 17.1.356 ve věku sto pěti let.

Světcův hrob zůstal dlouho neznámý. Podařilo se jej najít až za císaře Justiniána I. - r. 561. Tehdy přenesli jeho tělesné pozůstatky do Alexandrie. Když r. 635 dobyli mohamedáni Egypt, byly ostatky převezeny do Cařihradu, odkud se jich velká část dostala kolem r. 1000 do Francie. Zde jsou od r. 1491 uloženy v kostele St. Julien v Arles.

*Antonín Čížek
Synaxár*

BOHOSLUŽBA ZA KRÁLE VRATISLAVA II. NA VYŠEHRADE

Ve středu 14. ledna byla v bazilice sv. Petra a Pavla na pražském Vyšehradě již tradičně obětována mše svatá za prvního českého krále a zakladatele vyšehradské kapituly, Vratislava II. Hlavním celebrantem byl Mons. Jan Baxant, biskup litoměřický a za Apoštolský exarchát se bohoslužby zúčastnil protosyncel Mons. Milan Hanuš.

Vratislav II. byl prvním českým králem. Českým knížetem byl od 28. ledna 1061 do dubna 1085, kdy za podporu císaře obdržel titul českého krále. Zároveň byl v letech 1085–1092 titulárním králem polským. V roce 1063 založil Vratislav II. moravské biskupství se sídlem v Olomouci. To mělo omezovat jak moc knížat, tak pražského biskupství.

Vratislav podporoval slovanskou liturgii. Obnovil sázavský klášter založený knížetem Oldřichem. Tento klášter pěstoval od počátku staroslověnský jazyk a literaturu. Po smrti prvního opata Prokopa byli však slovanští mniši z kláštera vyhnáni a nahrazeni latinskými benediktiny. Letos si připomínáme 930 let od podání žádosti Vratislavem II. u papeže Řehoře VII. o všeobecné zavedení slovanské liturgie v zemi. Se svou žádostí však neuspěl. Po Vratislavově smrti na samém sklonku roku 1096 byli všichni slovanští mniši opět, a tentokrát již definitivně, vyhnáni.

Vratislav II. byl také zakladatelem vyšehradské kapituly, kterou založil roku 1070 jako protiváhu kapituly svatovítské. Pro neshody se svým bratrem Jaromírem, který byl pražským biskupem v letech 1068 – 1090, dokonce sám přesídlil z Pražského hradu na Vyšehrad. Kapitula byla potvrzena papežem Alexandrem II. Nejvyšší představitel kapituly – probošt – byl do sazován králem a po roce 1222 získal trvale do svých rukou hodnost královského kancléře. S vyšehradskou kapitulou je neodmyslitelně spjata historie celého Vyšehradu. Od svého založení se kapitula a její představitelé značnou měrou podíleli na jeho utváření. Od 11. století se každoročně v den panovníkovy smrti slouží za něho bohoslužba.

TS ČBK

Foto na str. 1: Obraz sv. Cyrila a Metoděje, str. 2: Svěcení kněze o. Yaroslava Gulyaka, str. 23: Ilustrativní foto, str. 24: Rytina svátku Setkání Páně z Annus Ecclesiasticus

EXARCHÁT Vydává a rozšiřuje Apoštolský exarchát Řeckokatolické církve v ČR, Haštalské nám. 4, 110 00 Praha 1, tel. + 420 221 778 491, fax. + 420 222 312 817, e-mail: exarchat@exarchat.cz. Pro vnitřní potřebu vychází šestkrát do roka. NEPRODEJNÉ. Distribuováno za dobrovolný dar (náklady na jeden výtisk cca 15,- Kč) Redakce: Ladislav Hučko, Milan Hanuš, Jan Klobušícký, Viera Folkmanová, Richard Vocel. Příspěvky mohou být kráceny. Tisk: FOKUS, s. r.o., Doláková 24/536, 181 00 Praha 8.